

L'ART ROMÀNIC I GÒTIC

1. L'ART ROMÀNIC

1.1. INTRODUCCIÓ

- a) Europa occidental. Segles XI i XII.
- b) Rep el nom per la semblança d'alguns elements arquitectònics amb els de l'art romà.
- c) És un estil feudal, agrari i de temàtica religiosa.

EIX CRONOLÒGIC

Estils artístics

ART PREHISTÒRIC	30.000 a.C.-7.000 a.C.
PRIMERES CIVILITZACIONS	7.000 a.C.-800 a.C.
ART CLÀSSIC: GRÈCIA	800 a.C.-200 a.C.
ART CLÀSSIC: ROMA	500 a.C.-S. V d.C.
ART BIZANTÍ I PRERROMÀNIC	S. V- S. XV
ART ISLÀMIC	S. VII- S. XV
ART ROMÀNIC	S. XI- S. XIII
ART GÒTIC	S. XIII- S. XVI
ART RENAIXENTISTA	S. XV - XVII
ART BARROC I ROCOCÓ	S. XVII - XVIII
NEOCLASSICISME I ROMANTICISME	S. XVIII - XIX
DEL REALISME AL MODERNISME	S. XIX- XX
PRIMERES AVANTGUARDES	1ª meitat S.XX
ART DE LA 2ª MEITAT DEL S. XX	2ª meitat S.XX

1.2. CONTEXT HISTÒRIC

→ Es desenvolupa al mateix temps que el món feudal:

- Divisió estamental de la societat (3 estaments)
- Predomina el món rural. Les ciutats estaven en decadència.
- Economia feudal de subsistència. Comerç escàs i poca circulació de moneda.
- Gran inseguretat: guerres i invasions freqüents.
- Cristianisme i església: gran poder de l'església. Visió de Déu com a jutge terrible i distant.

EL ROMÀNIC ÉS UN
ART MOLT
RELIGIÓS.

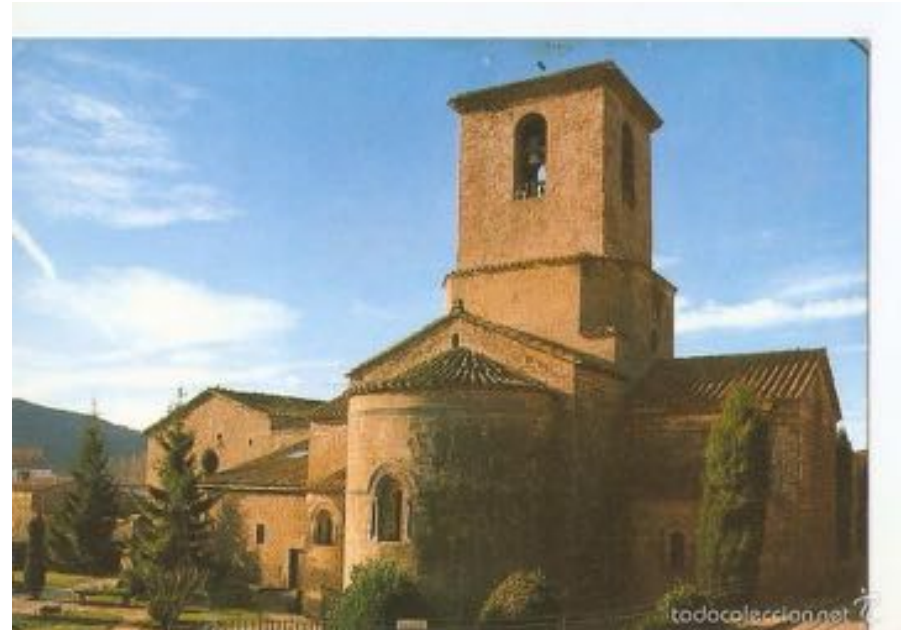

1.3. L'ARQUITECTURA ROMÀNICA

- Els edificis més característics són les **ESGLÉSIES O ELS MONESTIRS.**

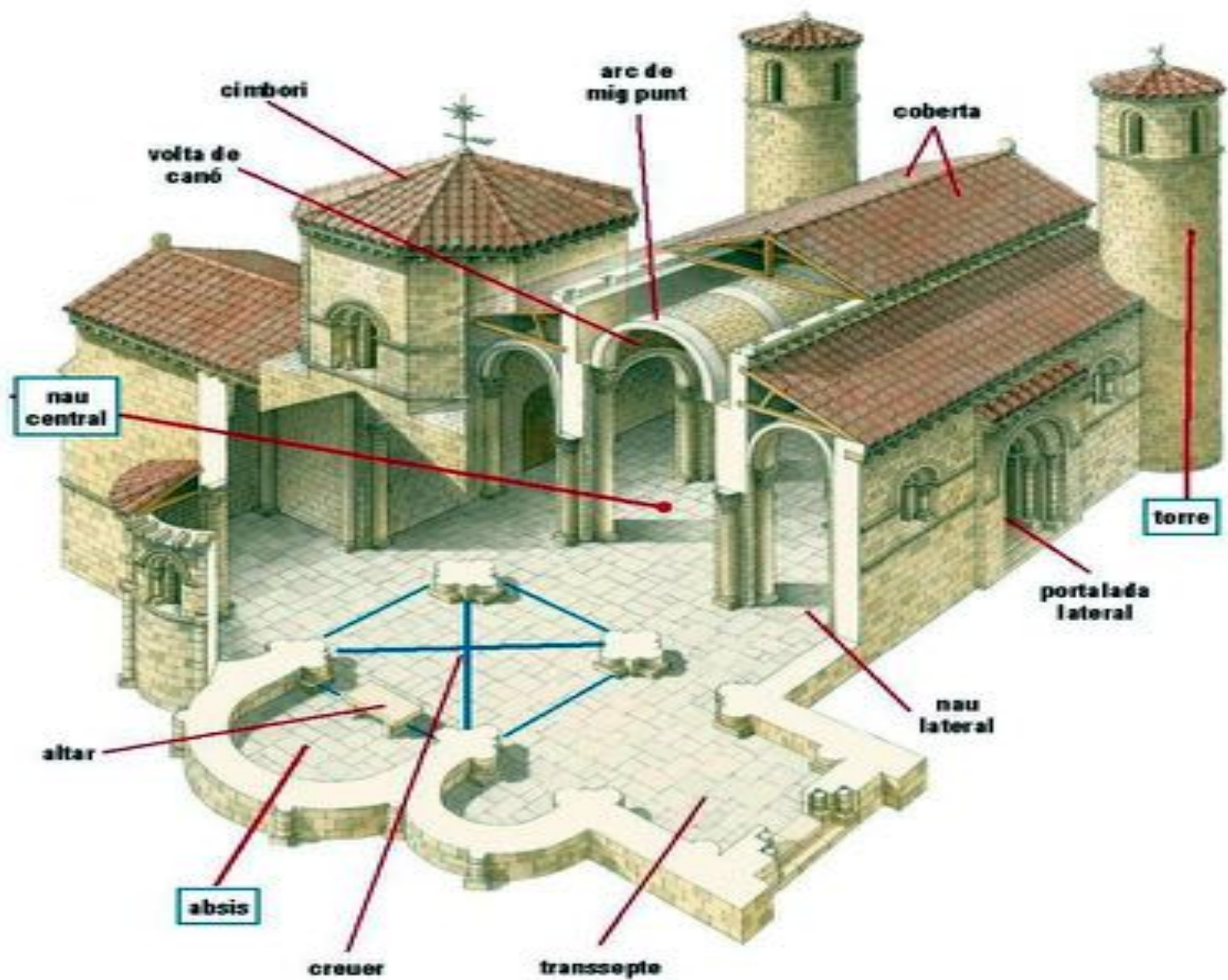

Església d'Espinelves

Monestir Santa Maria de l'Estany

ELEMENTS EN COMÚ DE LES ESGLÉSIES ROMÀNIQUES

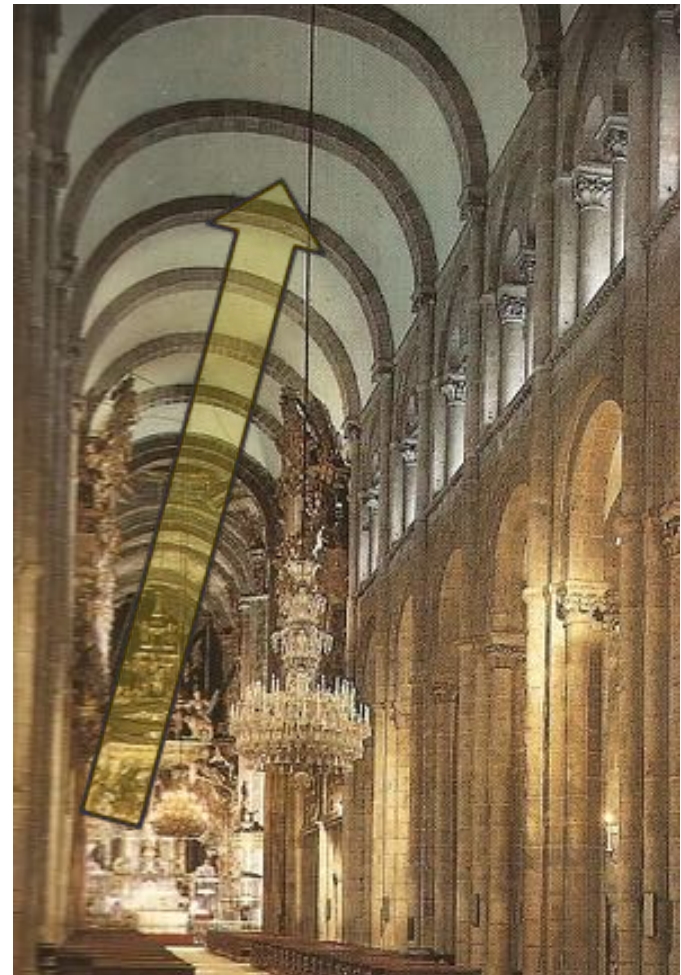
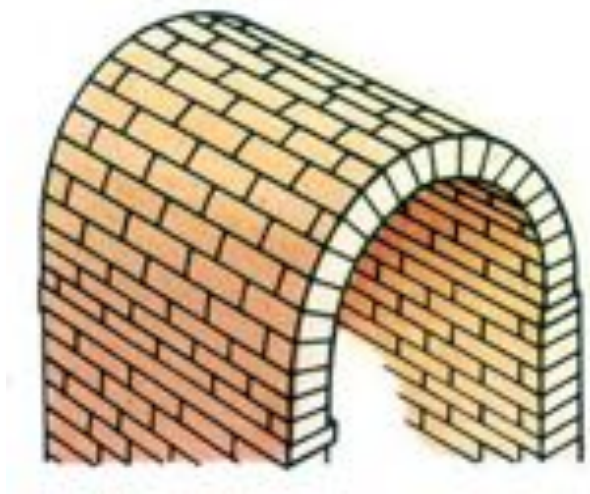
ELEMENTS CONSTRUCTIUS

1. ARC DE MIG PUNT

2. VOLTA DE CANÓ

La coberta utilitzada és en forma de volta de canó.

3. MURS GRUIXATS

Les parets de l'església eren de murs gruixats per aguar tot el pes de la coberta. No podien ser gaire elevats.

**PARETS GRUIXADES
POQUES FINESTRES I
PETITES (ESPITLLERES).**

4. CONTRAFORTS

Utilització de contraforts per reforçar i subjectar els murs sobre els quals es descarrega el pes de la volta.

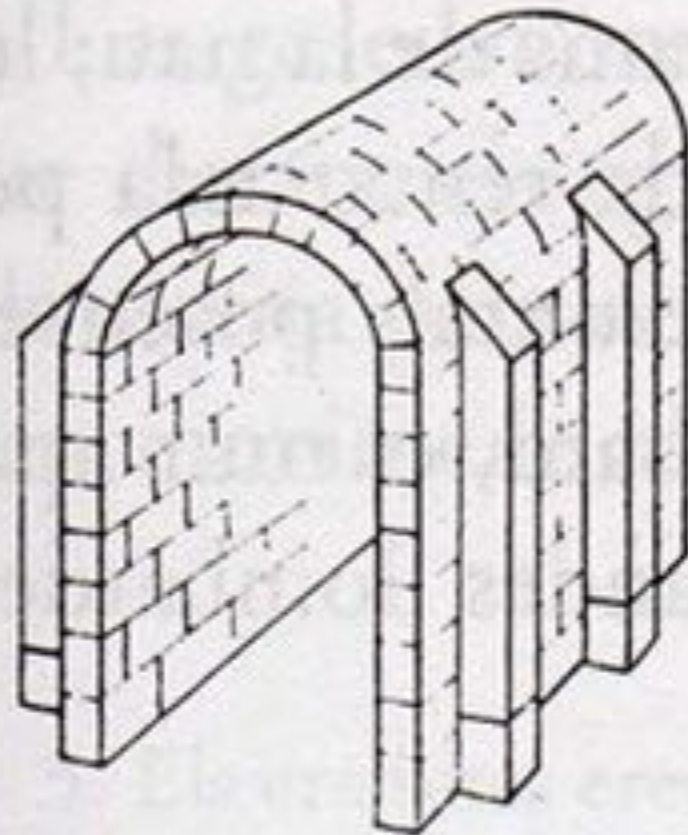
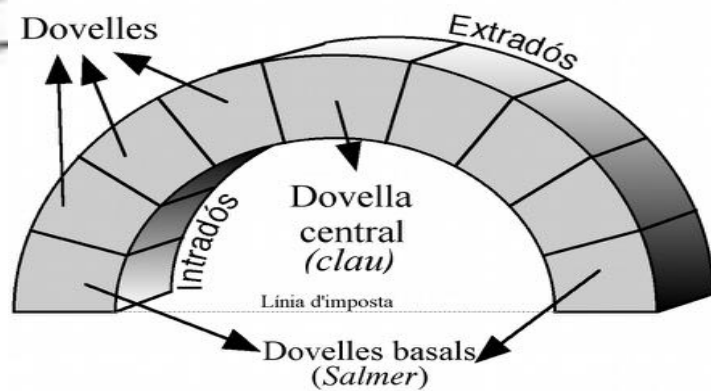
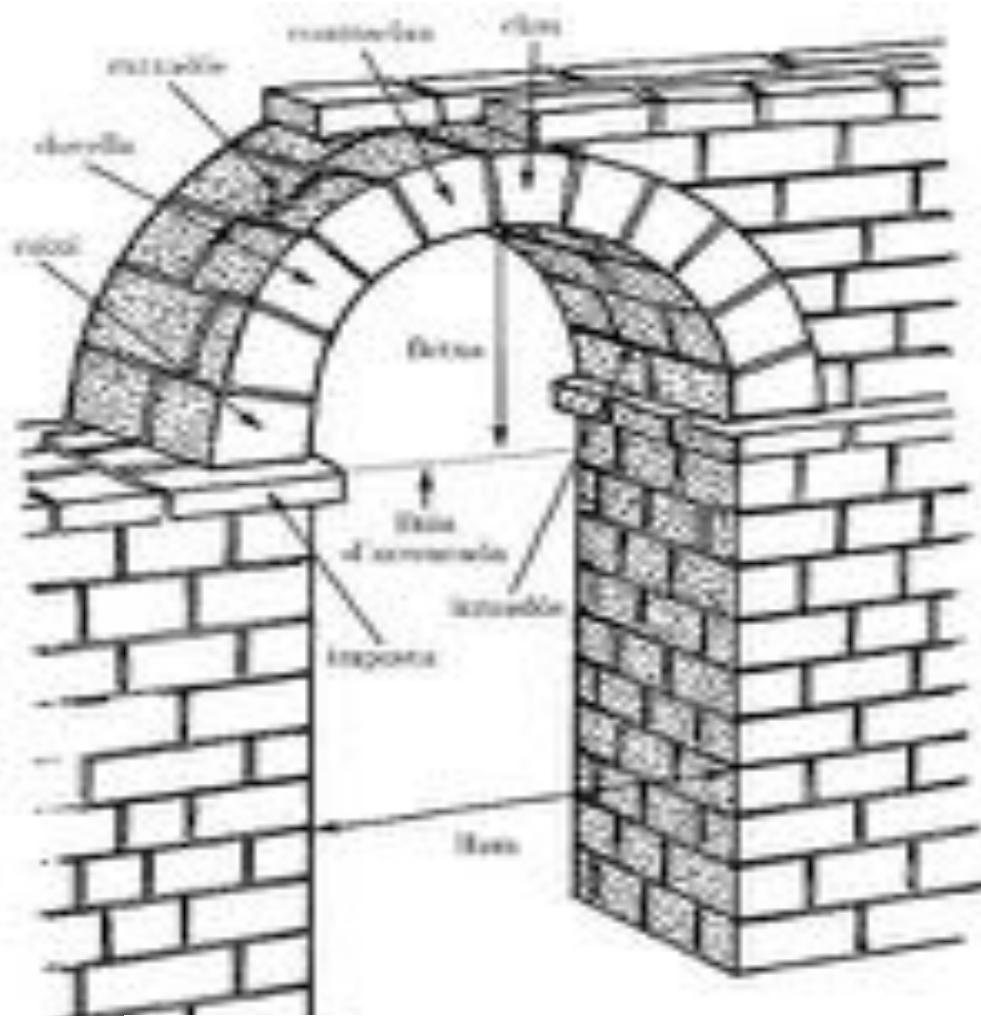

Contrafort

Contrafort

Contrafort

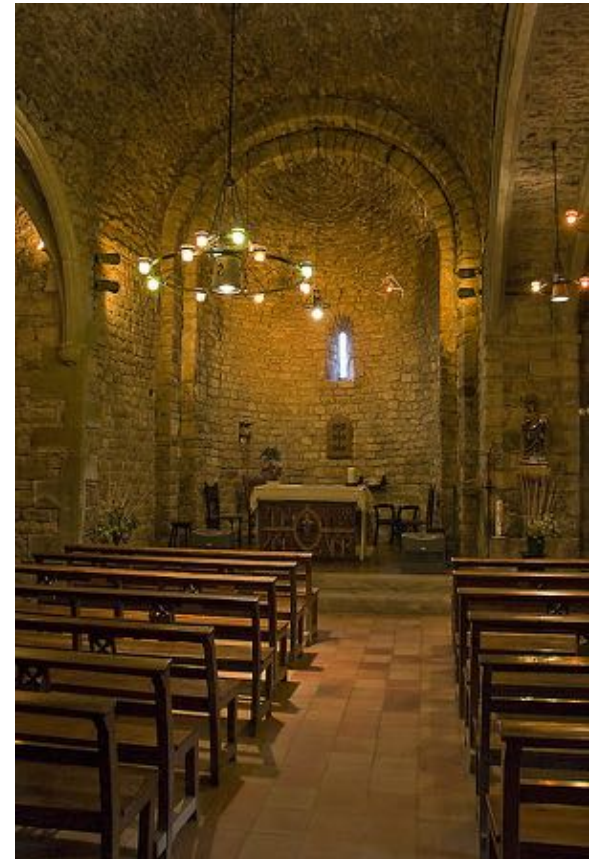
Contrafort

Volta de canó
amb contraforts
extersors

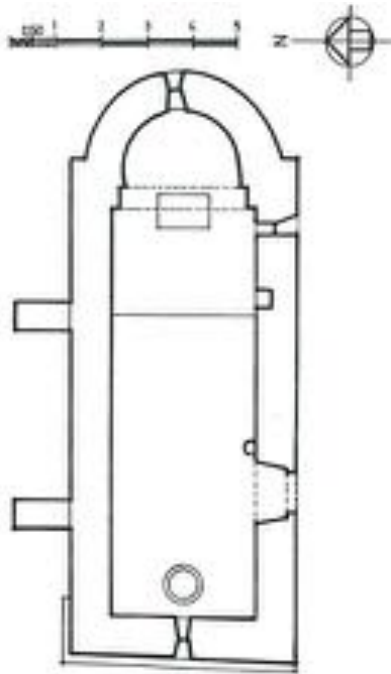
5. FINESTRES PETITES O FOSCOR A L'INTERIOR

Utilització de finestres espitlleres. Interior fosc, il.luminat artificialment.

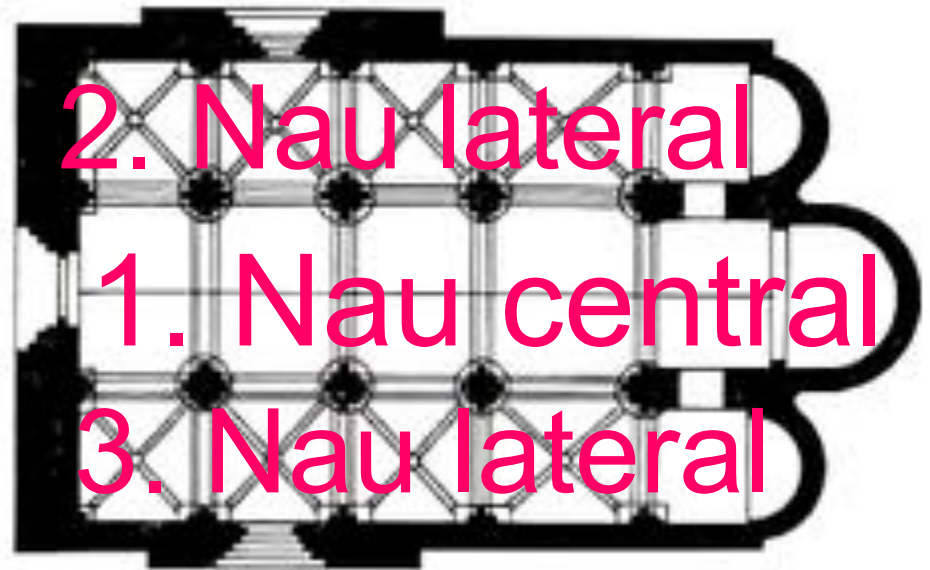

LES PLANTES

Les primeres esglésies romàniques tenien la planta BASILICAL D'UN SOL BRAÇ, amb una o tres naus.

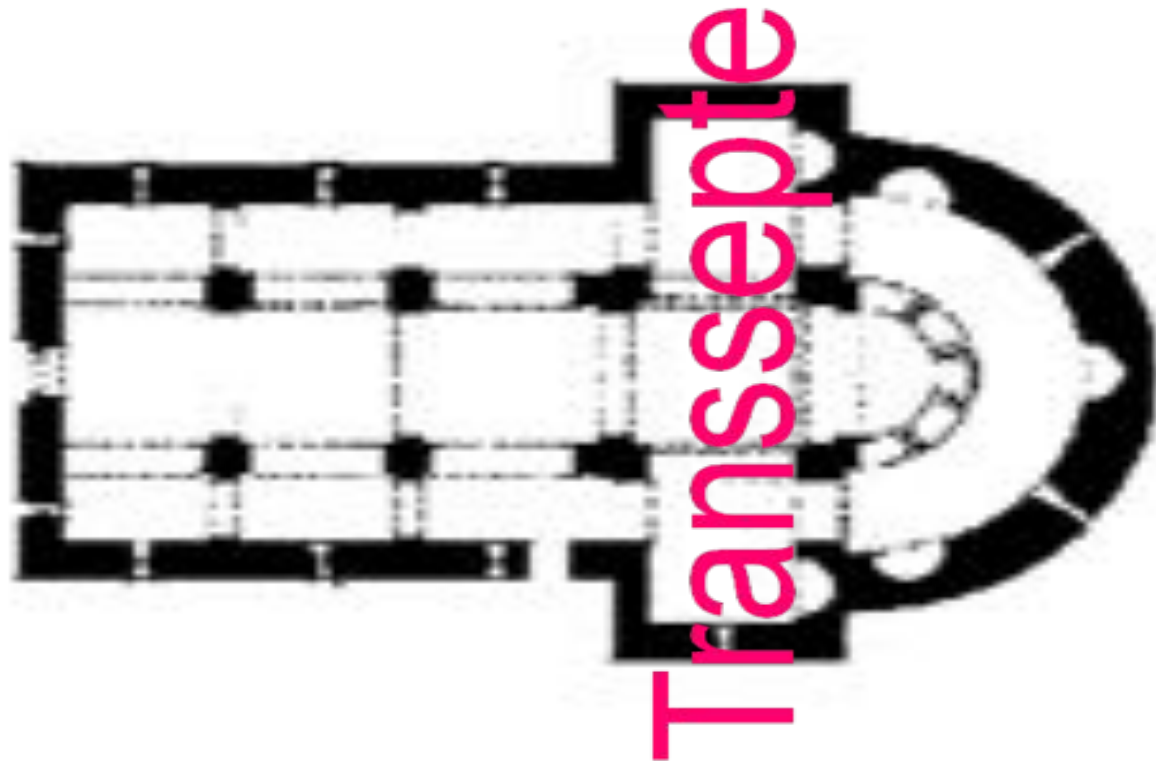
Un braç amb una
sola nau

Un braç amb tres
naus

PLANTA DE CREU LLATINA

Més endavant es va afegir un braç més curt de través, anomenat TRANSEPTE, simbolitzant una creu.

Planta de creu llatina amb tres naus

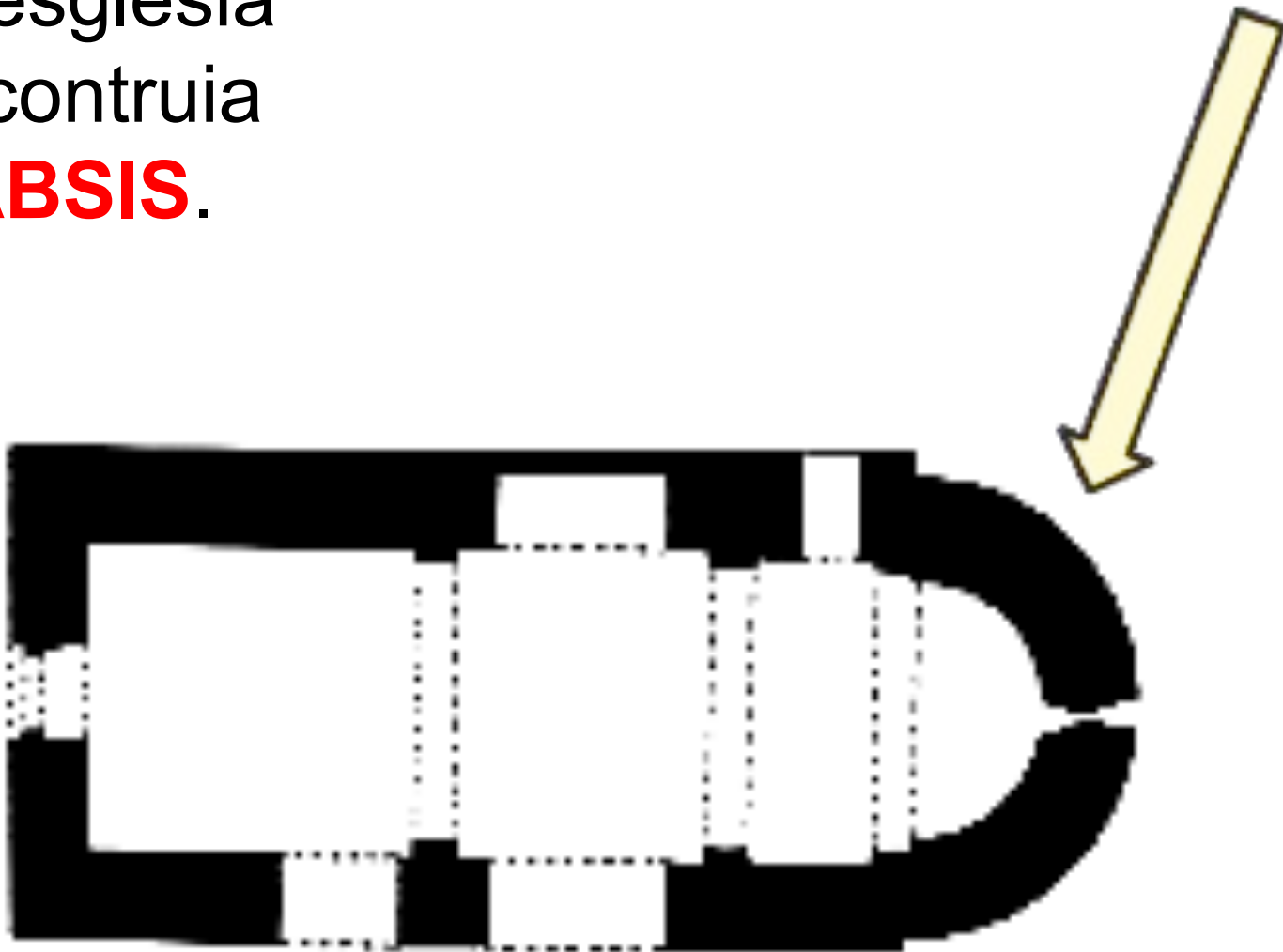
QUIN TIPUS DE PLANTA TÉ?
I QUANTES NAUS?

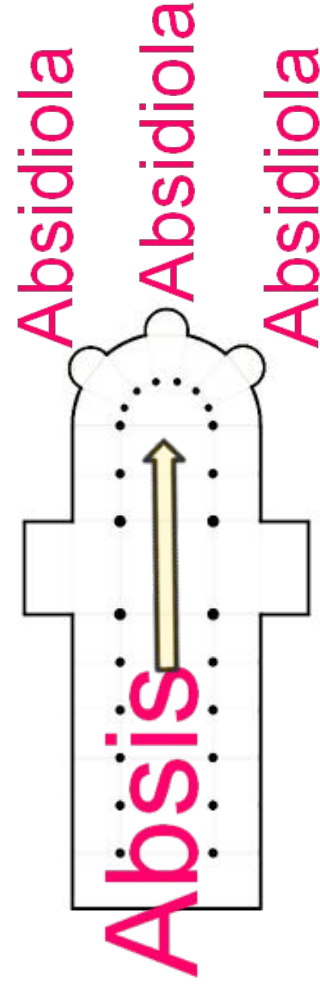

És d'un sol braç
i té tres naus

A la capçalera
de l'església
s'hi contruïa
un **ABSIS**.

Absis

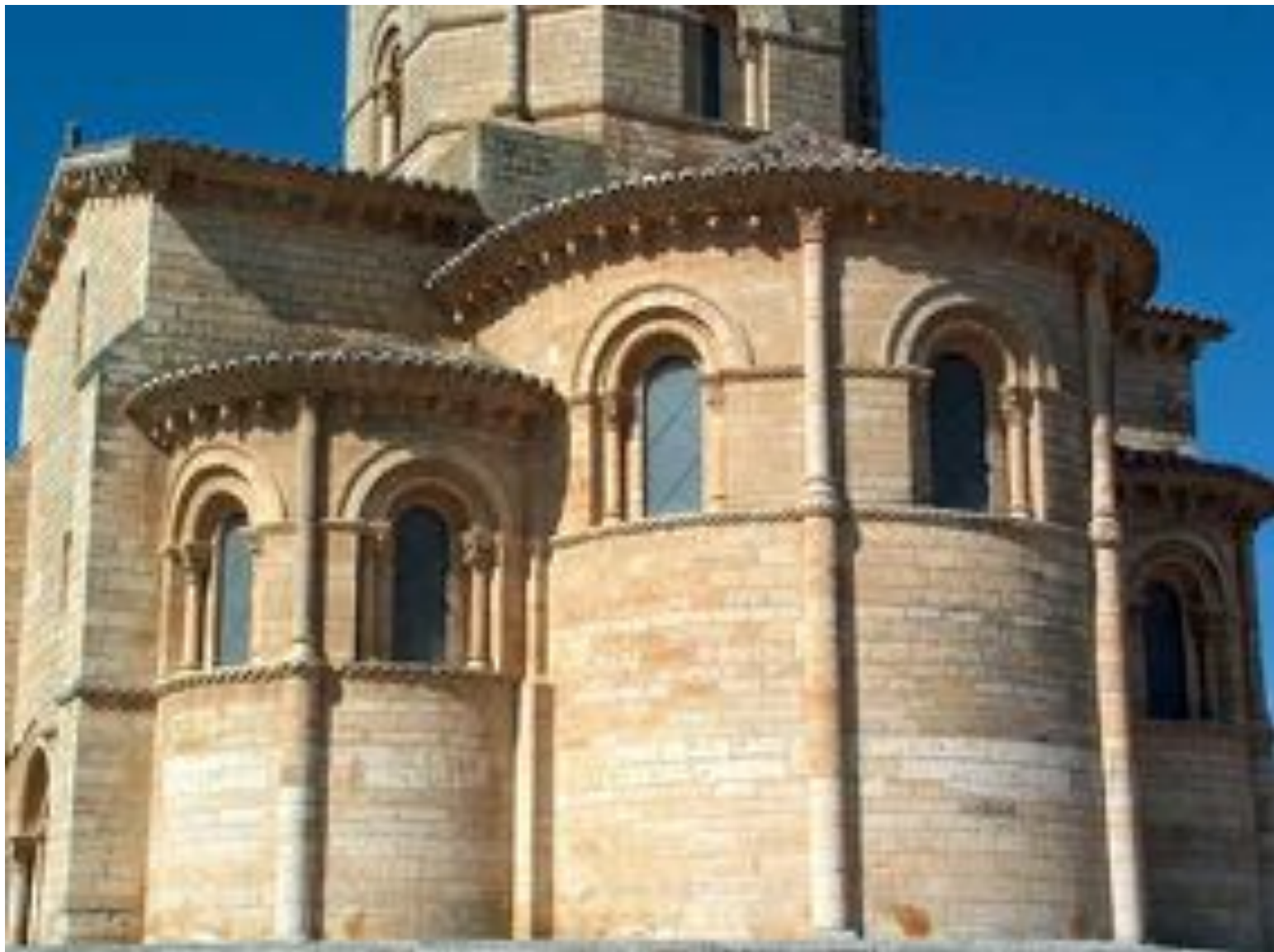
Sovint les esglésies tenien més d'un absis.
Quan són més petites que l'absis principal
s'anomenen **ABSIDIOLES**.

Església romànica de Palau. Té un sol absis.

**SANTA EUGÈNIA DE BERGA TÉ UN ABSIS
I DUES ABSIDIOLES.**

**SAN MARTÍN DE FRÓMISTA TÉ UN ABSIS
I DUES ABSIDIOLES.**

ARQUIVOLTES

A les portalades més importants hi solien posar arquivoltes.

CAMPANAR

A les esglésies romàniques hi havia o bé un campanar d'espadanya a la façana de l'església...

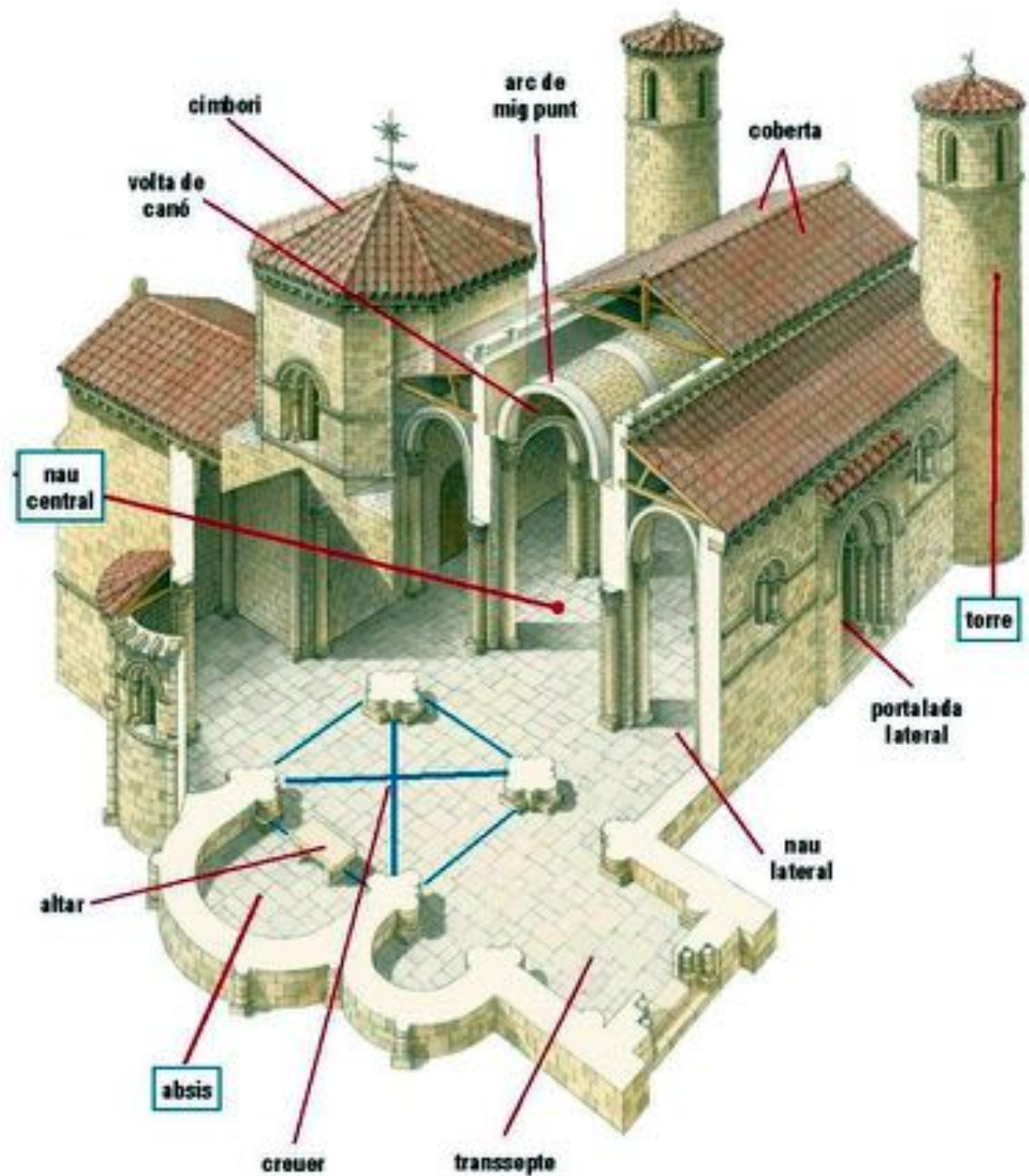
Sant Pere de Vallhonestà té un campanar **d'espadanya** amb quatre finestrals amb arc de mig punt

...o bé un campanar en forma de torre adhosada a l'església.

Sant Climent de Taull – Ricard Ballo 2012

AQUÍ TENS
UN
ESQUEMA
D'UNA
ESGLÉSIA
ROMÀNICA.

ARQUITECTURA

ART ROMÀNIC

2. L'arquitectura romànica.

2.1. Elements arquitectònics.

➤ Sistemes de suports i cobertes:

I exteriorment el pes
de l'edifici acaba
conduint-se als murs i
contraforts ...

Contraforts o
estreps

Murs molt massissos i
gruixuts; solen ser
d'aparell regular

Identificam elements del romànic

ESGLÉSIES ROMÀNIQUES

Sant Climent de Taüll – Ricard Ballo 2012

Església de St Joan de Boi – Ricard Ballo 2012

JalsinaP

1.4. LA PINTURA ROMÀNICA

CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS DE LA PINTURA ROMÀNICA

1. Pintures de gran força expressiva, però tècnicament molt senzilles.

2. SOPORT:

La tècnica més habitual és la **PINTURA AL FRESC**, és a dir, sobre parets tot just emblanquinades, per tal que la pintura penetri la calç i es conservi.

Pintura al
fresc de
Sant
Climent de
Taüll.

PINTURA

Pintura al fresc de Santa Maria de Taüll.

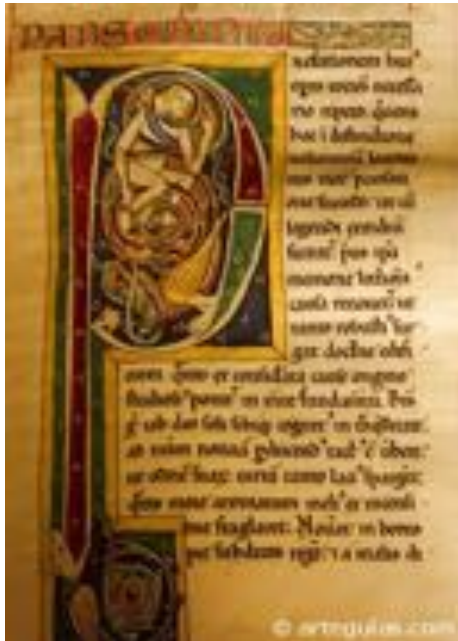
També podem trobar pintura sobre **TAULA** (en fusta)

El tercer soport que podem trobar són els **INCUNABLES** (llibres fets a mà), sobre els quals s'elaboren les **MINIATURES**.

3. La FUNCIÓ de la pintura romànica és:

➔DECORATIVA, es decoren les parets de les esglésies

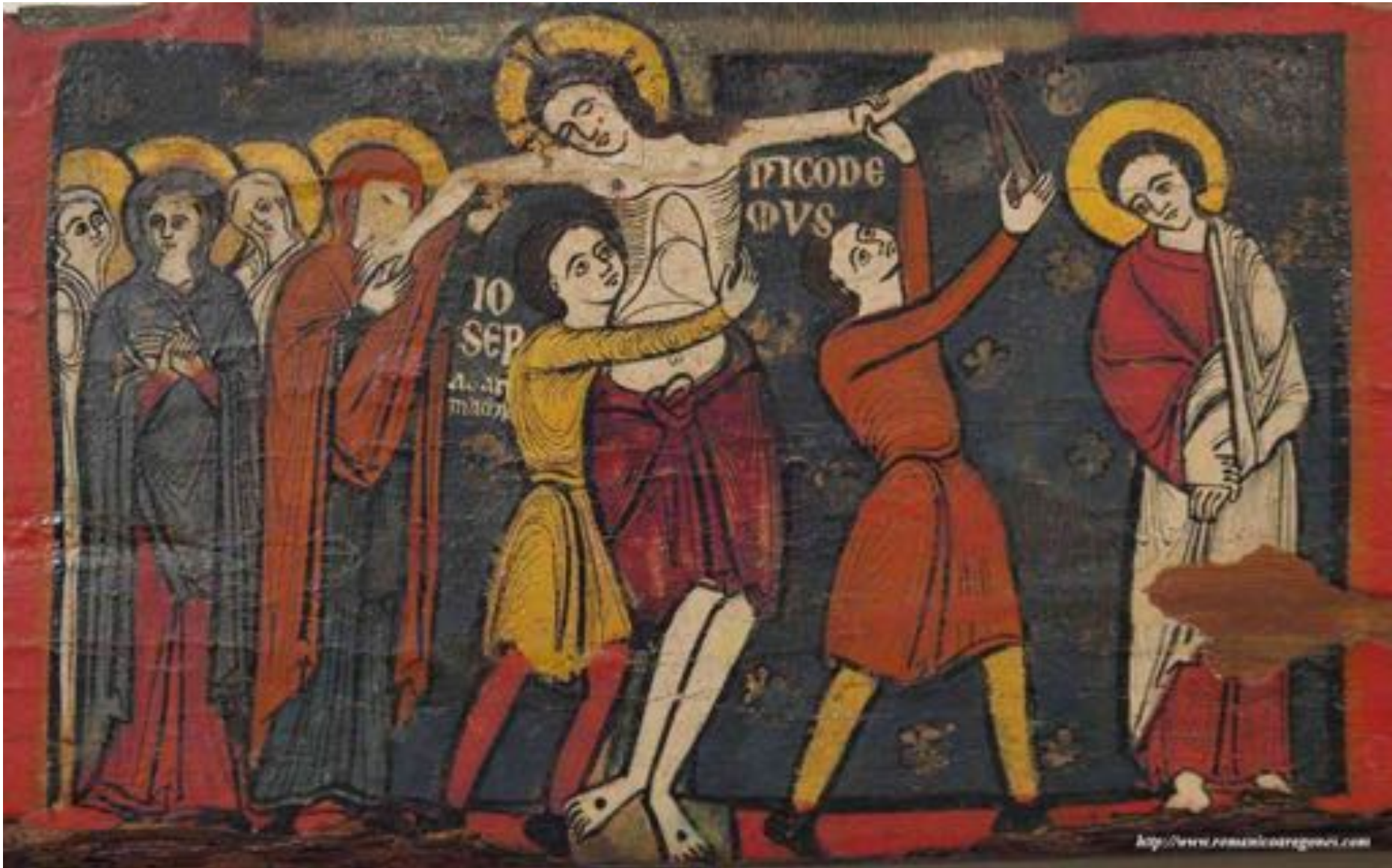
➔DIDÀCTICA I ADOCTRINADORA, ja que és una pintura religiosa.

S'ensenya la Bíblia i els textos sagrats a través d'imatges (analfabetisme de la majoria de la població).

4. LA FORMA DE LES FIGURES:

Les imatges són ESQUEMÀTIQUES, poc realistes, sovint s'exageren o es deformen per donar més importàcia, més dramatisme, més força..., per fer-les més expressives.

5. L'EXPRESSIÓ DE LES FIGURES:
Tenen una **actitud rígida i hieriàtica**

6. COMPOSICIÓ I ÚS DEL COLOR I LÍNIA.

- ➔ No s'emprava la PERSPECTIVA. Les composicions són planes, no hi ha paisatge i el fons és pintat d'un sol color.
- ➔ Tampoc s'utilitza la gradació cromàtica, s'utilitzen els COLORS BÀSICS i els contorns de les figures es fan amb LÍNIES GRUIXADES.

7. L'INTERIOR DE L'ABSIS: EL **PANTOCRATOR**

- ➔ A l'interior de l'absis de les esglésies romàniques s'hi trobava normalment representat el PANTOCRATOR.
- ➔ El PANTOCRATOR és la representació de Crist com a senyor de l'Univers.
 - Es troba en actitud de beneir, amb mirada severa.
 - S'ubica dins una AMETLA MÍSTICA, i sol anar acompanyat dels quatre evangelistes representats en forma d'animal, TETRAMORF (Joan-àguila; Mateu-àngel; Lluc-brau; Marc-lleó)
 - A la part de baix hi sol haver els dotze apòstols.
- ➔ En les esglésies dedicades a la Mare de Déu, a l'absis s'hi situa la representació d'aquesta en una composició semblant al Pantocrator.

1.5. L'ESCUPTURA ROMÀNICA

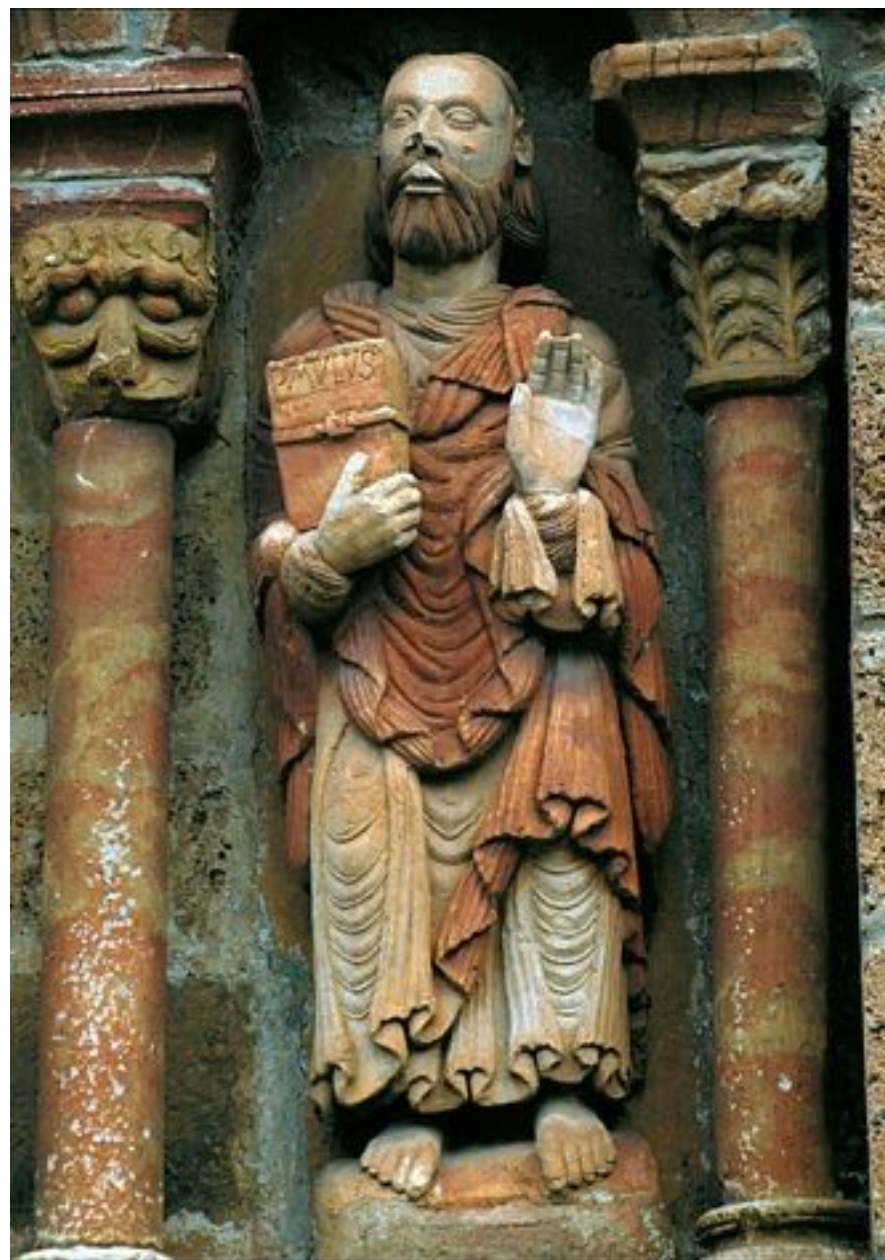

CARACTERÍSTIQUES DE L'ESCULTURA ROMÀNICA

1. SUBORDINACIÓ A L'ARQUITECTURA:

➔ La major part de les escultures romàniques s'adapten als edificis als quals van destinades. Són escultures de RELLEU O SEMIEXEMPTES.

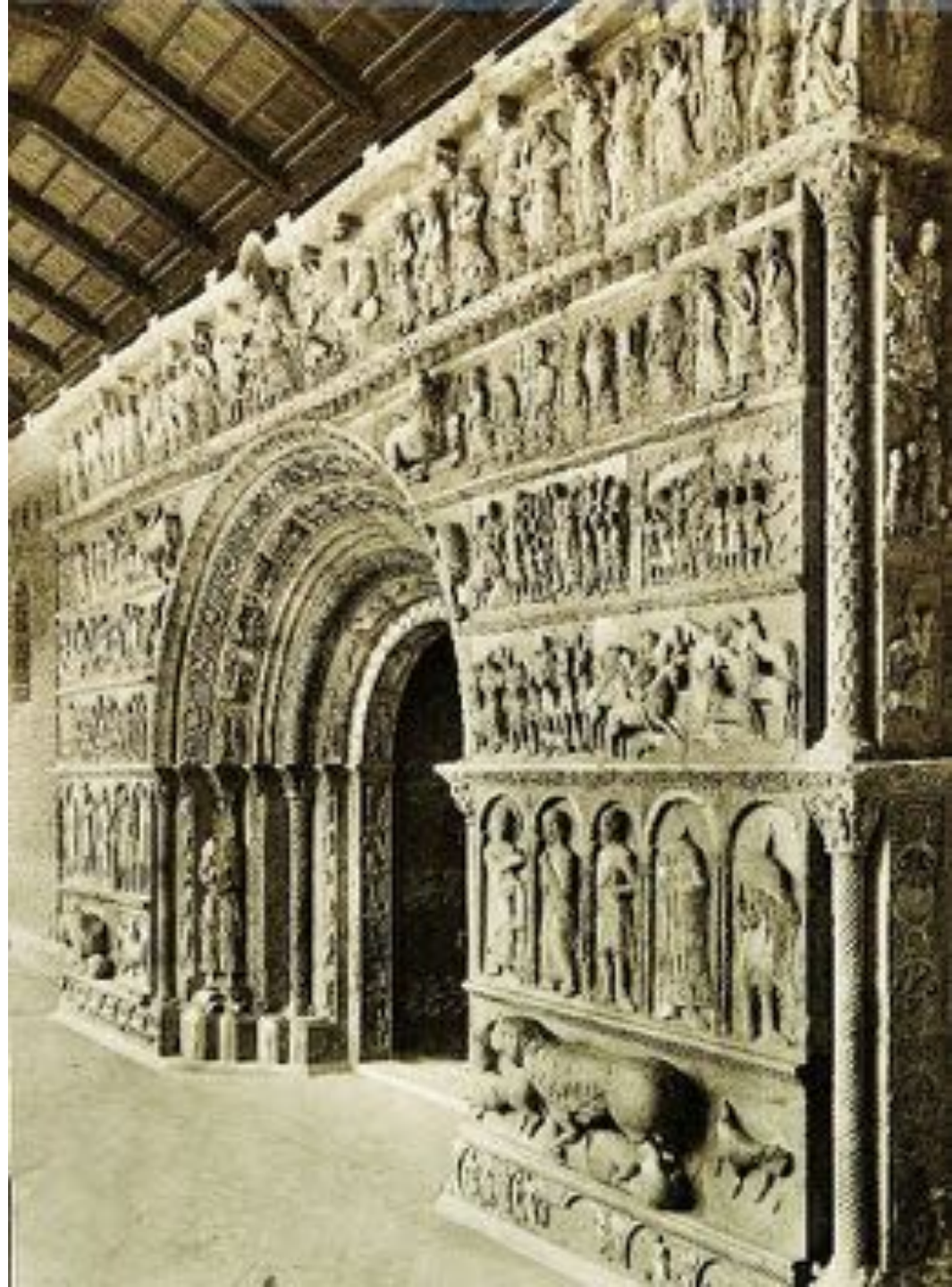

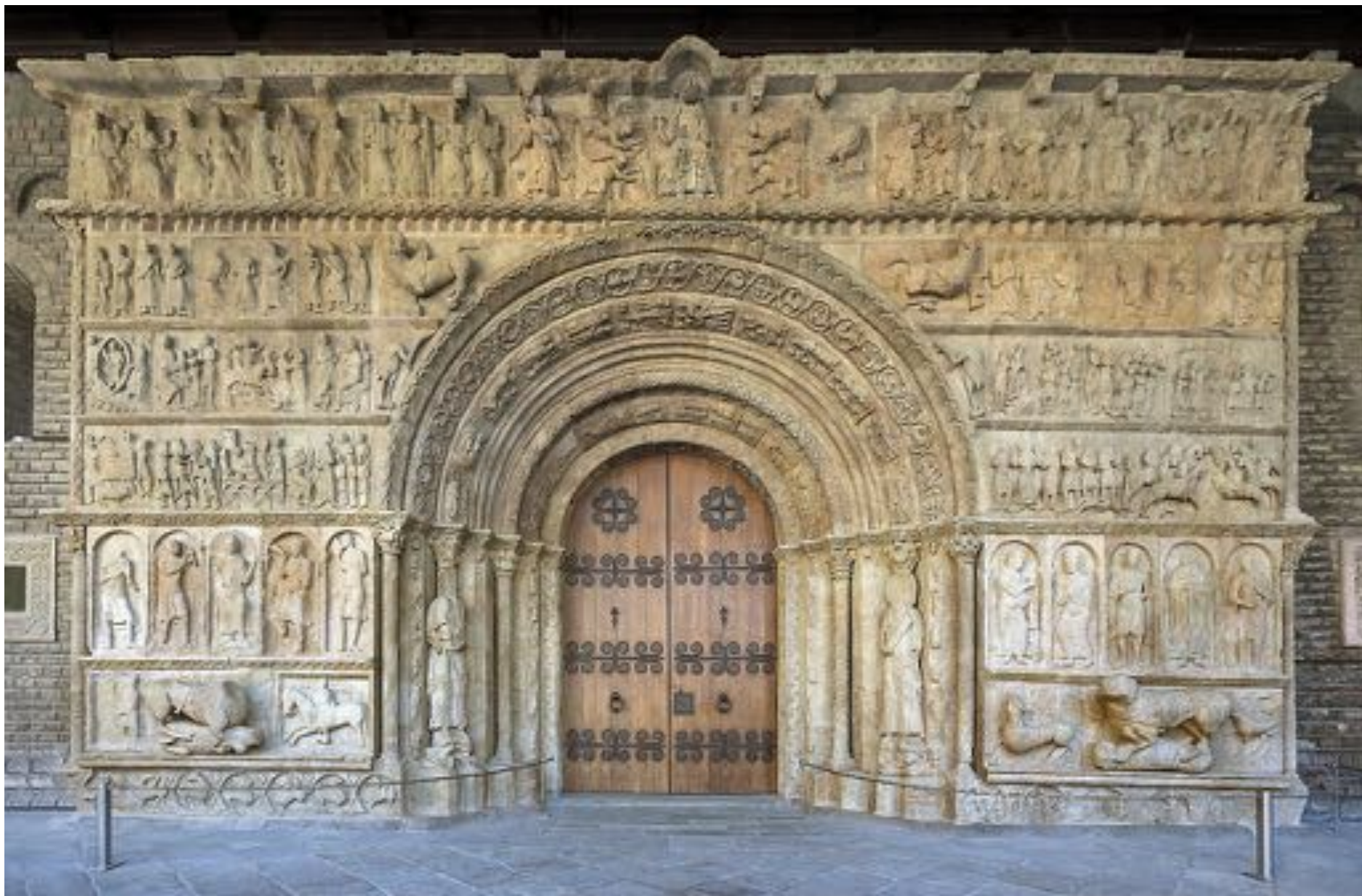
2. UBICACIÓ:

- Trobam l'escultura romànica com a part de la decoració de les PORTALADES (TIMPANS I ARQUIVOLTES) i dels CAPITELLS de les columnes.

Les portalades romàniques estan plenes d'escultures, com aquesta de Santa Maria de Ripoll.

Esculpien
els capitells
de les
columnes o
pilars.

CAPITELS

1. Escultura EXEMPTA:

- ➔ Es tracta d'escultura de FUSTA, pintada de COLORS VIUS. Aquestes escultures se situaven a dins les esglésies a l'altar.

Al Romànic,
són abundants
les talles
religioses de
fusta,
policromades
de colors vius.

1. FUNCIÓ I FORMA:

- ➔ Igual que la pintura, l'escultura romànica és de temàtica religiosa i té una funció didàctica i adoctrinadora.
- ➔ Les figures són frontals, rígides, inexpressives, simètriques.
- ➔ No eren naturalistes. Hi ha desproporció entre les diferents parts del cos i escassa fidelitat en la reproducció anatòmica.

